

MEDIARECHT

AAK20096197

A.W. Hins

Regelgeving en beleid

Er is een nieuwe Mediawet. Op 23 december 2008 ging de Eerste Kamer akkoord met wetsvoorstel 31356, dat besproken werd in twee eerdere afleveringen van deze kroniek (Katern 107, p. 6037 en Katern 108, p. 6090). Alleen de fractie van de VVD stemde tegen. Hoewel de Eerste Kamer geen recht van amendement bezit, heeft zij inhoudelijke invloed uitgeoefend. De bepalingen die het mogelijk maken haatzaaiende zenders te verbieden zullen op haar verzoek niet in werking treden. Volgens de Eerste Kamer zijn zij te absoluut geformuleerd en daardoor in strijd met artikel 10 EVRM. De regering zal op dit punt met een novelle komen die meer recht doet aan het proportionaliteitsvereiste. Alle overige bepalingen zijn krachtens koninklijk besluit in werking getreden op 1 januari 2009, tegelijk met een algemene maatregel van bestuur en een ministeriële regeling. De officiële namen zijn Mediawet 2008, Mediabesluit 2008 en Mediaregeling 2008 (*Stb.* 2008, 583, 584 en 585; *Staatscourant* 2008, 252, p. 43).

Wie denkt dat er nu een periode van rust zal aanbreken vergist zich. Bij Koninklijke boodschap van 8 december 2008 heeft de regering al weer een nieuw wetsvoorstel ingediend tot wijziging van de Mediawet 2008. Het voorstellen daartoe was eerder aangekondigd (Katern 106, p. 5560). Het wetsvoorstel wijzigt de criteria en procedures voor de erkenning van publieke omroepverenigingen. Het onderscheid tussen A- en B-omroepen zal worden vervangen door een glijdende schaal. Boven het minimale ledenaantal van 150.000 geeft ieder extra lid recht op meer zendtijd en meer geld. Dat gaat door tot een bovengrens van 400.000 leden. Nieuwe organisaties kunnen een voorlopige erkenning krijgen als zij minimaal 50.000 leden hebben. Voorwaarde is dat zij een nieuw geluid laten horen.

Het is de bedoeling dat de wet nog voor de zomer van 2009 in werking treedt, want de erkenningen voor de nieuwe concessieperiode 2010-2015 moeten in de tweede helft van dit jaar worden verleend (*Kamerstukken II*, 2008/09, 31804, nrs 1-4).

Bij de Raad van State ligt momenteel een concept-wetsvoorstel tot wijziging van de Mediawet in verband met de omzetting van de Europese Richtlijn Audiovisuele Media-

diensten. Ook daar is haast bij, want de richtlijn moet uiterlijk 19 december 2009 in nationale wetgeving zijn omgezet.

Ten slotte is een wetsvoorstel te verwachten tot herziening van de steunverlening aan de pers. Minister Plasterk schreef op 14 november 2008 een brief aan de Tweede Kamer over het persbeleid, waarin hij aandacht besteedde aan de regelgeving, de steunverlening door het Stimuleringsfonds voor de pers en het bevorderen van zelfregulering. De minister wil de reikwijdte van de steunverlening gaan verruimen. Anders dan nu zouden ook gratis dagbladen gesteund moeten kunnen worden. De brief is door de Tweede Kamer besproken in een algemeen overleg op 18 december 2008, waarna zij op dezelfde dag een motie-Atsma c.s. aannam. In deze motie wordt de regering gevraagd een tijdelijke adviescommissie voor het persbeleid in te stellen. Uiterlijk begin juni 2009 zou de regering aan de Tweede Kamer moeten rapporteren. De regering is daartoe bereid (*Kamerstukken II*, 2008/09, 31777, nr. 1 en 6).

Rechtspraak

Arresten van het EHRM over de persvrijheid komen vaak tot stand nadat een journalist door de nationale rechter veroordeeld is wegens smaad. De journalist klaagt dan dat de staat in strijd heeft gehandeld met artikel 10 EVRM. Het kan echter ook anders. Soms klaagt het slachtoffer van een smadelijke publicatie dat de nationale rechter te passief is geweest en hem als slachtoffer te weinig bescherming heeft geboden. De klacht is dan gebaseerd op artikel 8 EVRM, waarin het Hof het recht op eer en goede naam besloten acht. Dit wordt geïllustreerd door een arrest van 14 oktober 2008. In Roemenië hadden twee journalisten een politicus ervan beschuldigd vroeger een leidende functie te hebben bekleed in de geheime dienst 'Securitate'. De politicus had bij de nationale rechter geprobeerd de journalisten veroordeeld te krijgen wegens smaad, maar deze had voorrang gegeven aan de vrijheid van meningsuiting. Het Hof oordeelt dat de vrijspraak een schending opleverde van de positieve verplichting het recht op eer en goede naam van de politicus te beschermen (EHRM 14 oktober 2008, *Petrina vs. Roemenië*, *www.echr.coe.int*, appl. 78060/01).

Het leerstuk van de positieve verplichtingen komt ook naar voren in twee andere arresten. In Finland had iemand op een datingsite de identiteit aangenomen van een twaalfjarige jongen en onder zijn naam een seksadvertentie geplaatst. De jongen kwam daar pas achter toen een onbekende man reageerde op de oproep. Pogingen om te achterhalen wie de oproep had geplaatst mislukten. De provider zou aan de hand van het gebruikte IP adres kunnen nagaan wie dat was, maar achtte zich gebonden aan een geheimhoudingsplicht. De nationale rechter was niet bereid de provider te veroordelen tot het verstrekken van de gevraagde gegevens. Na een klacht van de inmiddels volwassen jongen oordeelde het EHRM dat Finland een positieve verplichting bij artikel 8 EVRM had geschonden. De bescherming van de lichamelijke en geestelijke integriteit van minderjarigen vergt een

effectieve strafrechtelijk bescherming en dus een effectieve vaststelling van de feiten (EHRM 2 december 2008, K.U. vs. Finland, *www.echr.coe.int*, appl. 2872/02).

Een positieve verplichting die gekoppeld is aan artikel 10 EVRM komt naar voren in een arrest over een privaatrechtelijk antenneverbod in Zweden. Een Iraaks gezin was uit zijn huurwoning gezet, omdat men in strijd met het huurcontract een schotelantenne uit het keukenraam had gehangen. De burgerlijke rechter in Zweden was op dit punt te passief geweest. Volgens het EHRM had de rechter de huurders moeten beschermen tegen de particuliere eigenaar (EHRM 16 december 2008, Khursid Mustafa and Tarzibachi v Sweden, *www.echr.coe.int*, appl. 23883/06).

Van het Hof van Justitie van de EG zijn twee arresten het vermelden waard. Het ene heeft betrekking op een Franse steunregeling aan lokale zenders, gefinancierd door een heffing op radio- en televisiereclame. De beschikking van de Europese Commissie uit 1997 waarin een verklaring van geen bezwaar was vervat, wordt door het Hof ongeldig verklaard (HvJ EG 22 december 2008, C-333/07, Régie Networks, <http://curia.europa.eu>). Het tweede arrest heeft betrekking op een Duitse wet die voorschrijft dat een publieke autoriteit voorschriften geeft over de programmering van kabeltelevisienetten met een beperkte capaciteit. Of de voorschriften redelijk zijn moet in beginsel door de nationale rechter worden beslist (HvJ EG 22 december 2008, C-336/07, Kabel Deutschland Vertrieb, <http://curia.europa.eu>).

Literatuur

- A. Boorsma en Q. Tjeenk Willink, 'Schaarste in de ether: de rechtspraak over zerobase in vogelvlucht', *Mediaforum* 2008-10, p. 378-387;
- J. Hoekman, 'Fair trial, free press: het wankel evenwicht tussen een eerlijk proces en de vrijheid van meningsuiting', *Mediaforum* 2008-11/12, p. 422-427;
- Website van het seminar 'The European Protection of Freedom of Expression: Reflections on some recent restrictive trends', Straatsburg 10 oktober 2008. Papers en documentatie op www-ircm.u-strasbg.fr/seminaire_oct2008/index.htm;
- P. Blok, 'Toepassing van de Wet bescherming persoonsgegevens op online publicaties is terecht', met naschrift van J. Kabel, *NJB* 2008-43, p. 2699-2702.